

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ GENEL KURULU TOPLANTISININ YAPILMASI

*Neşe KİRTİL**

GİRİŞ

Anonim ortaklıklar bakımından imtiyazlı payların önemi büyüktür. Nitekim TTK 389'a göre, imtiyazları ihlâl eden ana sözleşme değişikliklerinde ve TTK 391'e göre ise, esas sermaye artırımlarında ihlal şartı aranmaksızın, imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarınca onaylama kararı alınması gerekmektedir. Bu düzenlemelerle imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarına, ortaklık genel kurullarının uygulanmasını dahi engelleyebilecek kadar güçlü bir hak verilmiş, ancak bu hakkın kullanımına ilişkin koşullar belirtilmemiştir. İmtiyazlı pay sahiplerinin toplanıp onaylama kararı almak istemeleri halinde dahi, bunun nasıl ve ne şekilde yapılacağı gibi hususlar kanunda düzenlenmediği için birtakım sorunlar yaşanabilecektir.

Çalışmamızda bu konunun seçilme sebebi, kanundaki düzenlemelerin yetersizliği nedeniyle uygulamada önemli sorunlarla karşılaşılmasıdır. İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantıları incelenirken, öncelikle toplantıya katılacak olanlar ve özellikle Bakanlık komiserinin toplantıda bulunmasının gerekli olup olmadığı sorunu ele alınacaktır. Daha sonra, toplantı ve karar yetersayılarına ilişkin düzenlemeler hem Ticaret Kanunumuz hem de Sermaye Piyasası Kanunu bakımından incelenecektir. Burada, özellikle SPK 11/VII'de yapılan değişiklikle TTK 388/II-III'deki nisapların uygulanmayacağına düzenlenmiş olması, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantılarındaki durumun nasıl olacağını tartışmalı hale getirmiştir.

* Adli Yargı Hâkim Adayı

I. TOPLANTIYA KATILACAK OLANLAR

A. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ

Ticaret Kanunumuzdaki düzenleme dolayısıyla, TTK 389 ile 391 arasında, toplantıya katılacak olanlar bakımından bir fark söz konusudur. Buna göre; TTK 389'a göre, ana sözleşme değişikliğinin onaylanmasına ilişkin toplantılara sadece değişiklik yüzünden hakları ihlâl edilen imtiyazlı pay sahipleri katılırken, TTK 391'e göre sermaye artırımının onaylanmasına ilişkin toplantılara ihlâl şartı aranmaksızın tüm imtiyazlı pay sahipleri katılabilecektir¹. Yani, genel kurul kararıyla ana sözleşmede bir değişiklik yapılmış ise, sadece bu değişiklik sebebiyle hakları ihlâl edilen imtiyazlı pay sahiplerinin onama kararı aranırken, esas sermaye artırımına ilişkin bir genel kurul kararı söz konusu olduğunda tüm imtiyazlı pay sahiplerinin onama kararı aranacaktır.

Burada değinilmesi gereken hususlardan biri, birbirinden farklı imtiyazların olduğu anonim ortaklıklarda imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantılarının her bir imtiyazlı grup açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğidir. Bu durumda, her bir imtiyazlı pay sahibi grubu, ancak kendi imtiyazlarına ilişkin genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip olacaktır. Aksine bir davranış ise, kararların iptal edilmesine sebep olabilecektir².

Anonim ortaklıkta imtiyazın tek bir payda olması halinde de, bu pay sahibinin genel kurul kararını onaylaması gerekir³. Bu durumda imtiyazlı pay sahibinin, imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantısına katılmasından ziyade, genel kurul kararını ayrıca imzalayarak onayladığını belirtmesi söz konusu olacaktır⁴.

¹ Bu hususta bk. **Bostancıoğlu**, Metin: "Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri ve İmtiyazların Korunması", V. THYKS, Ank. 1988, s. 12; **Çeker, Mustafa**: Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ank. 2000, s. 86.

² Nitekim Yargıtay da bu görüştedir. **Bk. 11. HD, 30.12.1985, E. 5903, K. 7227**: "...A, B ve C grubu imtiyazları farklı ve ayrı nevi imtiyazlardır. Bir anonim ortaklıkta müteaddit nevi imtiyazlı pay grupları varsa, her bir kurul ayrı ayrı toplanarak kendileri yönünden anasözleşmeyi onamaları gerekir..." (**Bostancıoğlu**, V. THYKS, Ank. 1988, s. 31-34).

³ **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 9. Baskı, İst. 2003, s. 442, No: 807a.

⁴ **Doğrusöz, A. Bumin/Somer**, Mehmet: Ticaret Şirketleri Uygulama Rehberi, C. I, İst. 1992, s. 180.

Doktrinde bir görüşe göre; genel kurulda oybirliği ile karar alınmış ise, imtiyazlı pay sahiplerinin olumlu iradesi de ortaya konulmuş olacağından, tekrar toplanıp karar almalarına gerek yoktur⁵.

Doktrinde diğer bir görüşe göre ise, imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazın kaldırıldığı veya esas sermayenin artırıldığı genel kurula katılmışlar ve karara olumlu oy vermiş olsalar dahi imtiyazlı pay sahipleri genel kuruluna katılıp tekrar oy kullanabilmelidirler. Bir başka deyişle; genel kurulda karara olumlu oy vermiş olmak, imtiyazlı pay sahibinin ortaklık genel kurulu psikolojisinden sıyrılıp imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda haklarını daha sağlıklı bir biçimde düşünerek farklı karar almasına engel değildir. Bu nedenle, genel kuruldaki ana sözleşme değişikliği ya da sermaye artırımı kararı oybirliğiyle alınsa dahi, bu karara ilişkin olarak imtiyazlı pay sahipleri genel kurulundan onaylama kararı alınması zorunludur. Aksine bir davranış genel kurul kararının infazını hukuka aykırı hale getirir ve TTK 389 ile TTK 391'e ve dolayısıyla imtiyazların korunmasına ilişkin ilkelere aykırı olur⁶.

⁵ Bu yönde bk. **İmregün**, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, 4. Baskı, İst. 1989, s. 447; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 466, No: 807c; **Bostancıoğlu**, V. THYKS, Ank. 1988, s. 24; **İpekçi**, Nizam: Ticaret Şirketleri Tatbikatı, İst. 1998, s.1299; **Yasaman**, Hamdi: Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ank. 1987, s. 79. Son yazara göre, aksine bir durum, hakkın kötüye kullanımı anlamına gelir.

⁶ Bu yönde bk. **Moroğlu**, Erdoğan: Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, 2. Baskı, İst. 2003, s. 53; **Eriş**, Gönen: "Ayrıcalıklı Pay Senetleri (II)", YD. 1980, C.V, S. 1-2, s. 207; **Yetkin**, Mustafa: Şerhli Türk Ticaret Kanunu, İst. 1978, s. 323; **Ansay**, Tuğrul: Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku (Yargıtay'ın 1975-1980 Yılları Arasında Verdiği Kararlar), Ank. 1981, s. 56; **Karahan**, Sami: Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İst. 1991, s. 159; **Çeker**, s. 85; **Doğrusöz/Somer**, s. 180.

Yargıtay da bir kararında aynı doğrultuda görüş bildirmiştir. Bu karar için bk. **11. H.D. 05.05.1975, E.1516, K.3138**: "...Üstün pay sahipleri, sermaye artırımına karar veren şirket genel kurul toplantısına katılmış ve tümü olumlu oy kullanmışsa aksine bazı bilimsel görüşlere rağmen durum yine aynıdır. Çünkü TTK'nın 389, 385 ve 391. maddeleri bu konuda yorumlamaya ve genişletmeye olanak vermeyecek kesinliktedir. Kaldı ki, üstün pay sahiplerinin kazanılmış haklarının genel kurul psikolojisi içinde ve büyük pay sahiplerinin etkisinde bırakılmaması, bunların eşit koşullar altında biraraya gelerek kendi haklarını tartışmaları ve bir sonuca bağlamaları kanun ve hukuk anlayışına da uygun düşer..." diyerek aynı doğrultuda karar vermiştir (Bu karar için bk. **Eriş**, Gönen: Türk Ticaret Kanunu, C.I, Ticarî İşletme ve Ticaret Şirketleri, 1. Baskı, Ank. 1987, s. 1151).

Ancak Yargıtay başka bir kararında bu görüşünden ayrılarak, imtiyazlı pay sahiplerinin tümünün katılımı ve oybirliğiyle alınmış bir genel kurul kararı için iptal davası süresi

Kanaatimizce de, genel kurulda imtiyazlı pay sahipleri oybirliği ile karara katılmış olsalar da, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun yapılması zorunludur. Genel kurulda oybirliği olduğunda imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun gereksiz olduğunu ileri sürmek, bu kurulun amacını gözardı etmek anlamına gelir. Karşı görüş doğrultusunda düşünülürse, genel kurul kararı oybirliğiyle alınmasa da genel kurulda olumlu oy kullanan imtiyazlı pay sahiplerinin kendi kurullarında yapılacak toplantıya katılamayacağını ya da olumsuz yönde oy kullanamayacağını kabul etmemiz de gerekecektir. Zira, tekrar ve olumsuz yönde oy kullanılmasını hakkın kötüye kullanımı olarak nitelendirmenin sonucu bu olacaktır⁷. Bu ise, şüphesiz ki kabul edilemez bir durumdur. Dolayısıyla, genel kurulda olumlu yönde oy kullanan imtiyazlı pay sahiplerinin de, hatta genel kurulda tamamı olumlu oy kullanmış olsalar dahi, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunu toplamaya ve bu toplantıya katılıp iradeleri doğrultusunda oy vermeye ilişkin kanuni hakları vardır.

Son olarak belirtilmesi gereken bir konu da; imtiyazlı pay sahipleri genel kurulundaki görüşmelere ve oylamalara kıyasen, genel kurul hükümleri uygulanacağından, burada da birden fazla imtiyazlı payın sahibi olan bir kişinin “genel kurul kararının” onaylanmasında hem olumlu hem olumsuz yönde olmak üzere farklı şekilde oy kullanabileceğidir. Nitekim, imtiyaz pay sahibinin şahsına değil, paya tanınmış bir hak olduğundan, pay sahibi her bir payı için diğerinden bağımsız olarak oy kullanabilecektir⁸.

geçmiş ve karar tescil ve ilan da edilmişse, artık onaylama kararına gerek olmadığını belirtmiştir. Bu karar için bk. **10.H.D. 1997, E. 2647, K. 4360 (İmregün, Oğuz**: “Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori Paylar”, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ank. 2003, s. 190, dn.15).

⁷ İmtiyazlı pay sahibinin genel kurulda olumlu, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda olumsuz yönde oy kullanması mümkündür. İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulu sırf imtiyazların korunmasına özel bir kuruldur ve bu kurulda imtiyazlı pay sahiplerinin karar değiştirerek olumsuz oy kullanması hakkın kötüye kullanılması değildir. Kaldı ki, doktrinde genel kurulda dahi birden fazla paya sahip olan bir paydaşın, aynı karar için aynı anda hem olumlu hem olumsuz yönde oy kullanabileceğini kabul eden görüşler vardır. (Bu konuda bk. **Teoman, Ömer**: “Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Birden Fazla Paya Sahip Olan Ortaklar Bir Öneri Konusunda Aynı Zamanda Olumlu ve Olumsuz Oy Kullanabilirler, İkt. ve Mal. 1971, C.XVII, S. 4’den ayrı Bası, s. 149-161) Anonim ortaklıkların yapısı da gözönüne alındığında, imtiyazlı pay sahibinin öncelikle kendi imtiyaz hakkını düşünerek farklı yönde oy kullanması hakkın kötüye kullanılması niteliğinde sayılmayacaktır.

⁸ Bu konuda bk. **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 408, No: 709; **Teoman**, İkt. ve Mal. 1971, C. XVIII, 1971, S. 4’den ayrı bası, s. 149-161; **Saka, Zafer**: Anonim Ortaklıklarda Genel

B. TEMSİLEN OY KULLANMA

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantısına katılacak pay sahiplerine ilişkin TTK' da başka bir hüküm yer olmadığından, diğer konularda genel kurul toplantısına katılacak olanlara ilişkin kurallar kıyasen uygulanacaktır.

Bu sebeple, imtiyazlı pay sahipleri toplantıya bizzat katılabilecekleri gibi, genel kurul toplantılarında olduğu gibi temsilci vasıtasıyla da oy kullanabileceklerdir. Burada temsil yetkisinin TTK 360 çerçevesinde yazılı olarak verilmesi gerekir (Bk. TTK 360/III). Ayrıca, ortaklık ana sözleşmesinde düzenleme yapılarak, imtiyazlı pay sahiplerinin pay sahibi olmayan üçüncü kişilerce temsili yasaklanabilir⁹.

C. İMTİYAZLI PAYA BİRDEN FAZLA KİŞİNİN SAHİP OLMASI İLE REHİN ve İNTİFA HAKKI TESİS EDİLMESİ HALİNDE DURUM

İmtiyazlı paya birden fazla kişi paylı mülkiyet ya da elbirliği mülkiyet şeklinde sahip ise, bu kişiler imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda kendilerini temsil etmek üzere bir mümessil atamak zorundadırlar (TTK 400/I).

İmtiyazlı pay üzerinde rehin hakkı söz konusu ise, TTK 360/III uyarınca oy kullanma hakkı payın malikine ait olduğundan, toplantıya payın maliki olan imtiyazlı ortak katılacaktır¹⁰.

Kurul, İst. 2004, s. 123. Aksi yönde bk. **Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C. II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İst. 1960, s. 47-48. Yazar bu durumu bir çelişki olarak adlandırmakla birlikte, pay sahibinin bir kısım payı için oy kullanırken bir kısım payı için çekimser kalabileceğini ise kabul etmektedir. Bize göre, bir karar için aynı anda hem olumlu oy kullanmak hem de çekimser kalmak nasıl ki bir çelişki olarak adlandırılmıyorsa, olumsuz oy vermek de çelişki sayılmamalıdır.

⁹ Bu konuda daha fazla bilgi için bk. **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 397; **İmregün**, Oğuz: Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler-Ortaklıklar-Kıymetli Evrak), 12. Bası, İst. 2001, s. 297 vd.; **Pulaşlı**, Hasan: Şirketler Hukuku, Güncelleştirilmiş 4. Baskı, Adana 2003, s. 311.

¹⁰ Bu konuda bk. **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 557-558, No: 969; **İmregün**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, s. 298. Ayrıca, çıplak payın üzerinde hapis hakkı olması halinde genel kurula katılma ve oy hakkının hapis hakkı sahibine ait olduğuna ilişkin Yargıtay kararı nedeniyle yapılan eleştiriler için bk. **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 445, No: 767e.

İmtiyazlı pay üzerinde intifa hakkı bulunması halinde ise, toplantıya katılma ve oy kullanma hakkı intifa hakkı sahibine aittir. Ancak, intifa hakkı sahibi malikin menfaatlerini de hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutmalıdır. Aksi takdirde malike karşı sorumlu olur (TTK 360/IV)¹¹.

II. TOPLANTIDA BAKANLIK KOMİSERİNİN BULUNMASI

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda Bakanlık komiserinin bulunacağına ilişkin olarak kanunda bir düzenleme yoktur. Ancak, Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmeliğin¹² 8. maddesinde, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantılarında hükümet komiseri bulundurma zorunluluğu düzenlenmiştir. Bu düzenleme şöyledir:

“Anonim şirketlerin kuruluş, olağan, olağanüstü ve imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantıları ile ortak sayısı 20 den fazla olan limited şirketlerin genel kurul toplantılarında komiser bulundurulması zorunludur. Komiserin yokluğunda yapılan toplantılarda alınan kararlar muteber değildir.”

Söz konusu yönetmelik ile imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda Bakanlık komiseri bulundurulmasının gerekli olup olmadığına ilişkin belirsizlik sona ermiştir. Doktrinde de özellikle bu 8. madde hükmüne dayanarak ve TTK 297 ile 378/II'nin kıyasen uygulanmasının sonucu olarak, imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında da komiser bulundurulması gerektiği belirtilmektedir.¹³

Ancak, Bakanlık komiserinin genel kurul toplantıları bakımından taşıdığı önemin imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantıları bakımından da geçerli olduğu düşünüldüğünde, bu konunun kanunda özel bir hükümle düzenlen-

¹¹ Bu konuda bk. **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 559, No: 971; **Pulaşlı**, s. 311; **İmregün**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, s. 298.

¹² Bu konuda bk. RG 07.08.1996, S. 22720.

¹³ Bu konuda bk. **Eriş**, Ayrıcalıklı Pay Senetleri II, s. 208; **Moroğlu**, Esas Sermaye Artırımı, s. 54; **İmregün**, AO, s. 346; **Karahan**, s. 147-148, dn. 25; **Doğrusöz/Somer**, s. 180; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 691, No: 1372; **Şener**, Oruç Hami: Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ank. 2002, s. 193. Aksi görüş için bk. **Pulaşlı**, s. 578. Yazara göre Bakanlık komiserinin görev ve işlevleri dikkate alındığında, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda bulunması şart değildir. Ancak imza ile ilgili uyumsuzluk çıkmasının önlenmesi için komiser bulunması yararlı olabilecektir.

mesinin daha uygun olacağı söylenebilir. En azından imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarına ilişkin kanun maddelerinde, TTK 297 ve TTK 378/II'ye atıf yapılmasıyla konu, kanuni bir düzenlemeye kavuşturulabilecektir. Bu nedenle, her ne kadar yönetmeliğin ilgili maddesiyle sorun çözümlenmiş olsa da, yapılacak bir kanun değişikliğinde bu hususun da kanun içeriğinde yer alması gerektiği kanaatindeyiz.

Yönetmelikteki hükümden de anlaşılacağı üzere, Bakanlık komiserinin yokluğunda yapılan imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda alınan kararlar geçerli olmayacaktır. Bu konuda TTK 297 ve TTK 378/II hükümlerinin de kıyasen uygulanması yerinde olacaktır. TTK 297 uyarınca, toplantıda Bakanlık komiserinin bulunması ve komiserin zabıtların kanuna uygun bir şekilde tutulduğunu denetleyerek zabıtları oy kullanan pay sahipleriyle birlikte imzalaması gerekir. Zabıtlara kararların içerik ve sonuçları ile bu kararlara muhalif kalanların muhalefet sebepleri de yazılacaktır. Yine TTK 378/II'de de, alınan kararların geçerliliğinin söz konusu zabıtların TTK 297 uyarınca tutulmasına bağlı olduğu ve yönetim kurulunca da bu zaptın noter tasdikli suretinin derhal ticaret sicili dairesine verileceği, tescil ve ilana tabi hususların da tescil ve ilan edileceği ifade edilmektedir. Tüm bu düzenlemelerden çıkan sonuç, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda Bakanlık komiserinin bulunmaması, bulunmasına rağmen toplantı zaptı tutmaması ya da zaptı imzalamaması halinde imtiyazlı pay sahiplerinin aldığı kararların geçerli olmayacağıdır.

III. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ GENEL KURULU TOPLANTI ve KARAR YETERSAYILARI

A. TTK BAKIMINDAN TOPLANTI ve KARAR YETERSAYILARI

1. Yasal Düzenlemenin Tanıtılması

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantısında uygulanacak toplantı ve karar nisapları açısından TTK 389'daki düzenleme gereğince, TTK 388/III-IV uygulanacaktır¹⁴.

¹⁴ 1989 yılında TTK 389'un değiştirilmesinden (bk. RG 04.07.1989, S. 20215) önce, bu maddede o zamanki karar yetersayısına denk gelen TTK 388/VI'a atıf yapılmamıştı. Ancak doktrinde TTK 388'deki karar yetersayısının da TTK 389 bakımından kıyasen uygulanacağı görüşü benimsenmişti. Bu yönde bk. **Moroğlu**, Esas Sermaye Artırımı, s.

Bu düzenlemeyle atıf yapılan TTK 388' in üçüncü fıkrasına göre; TTK 388/I-II'de yazılı hususlar dışındaki değişiklikler için yapılacak genel kurul toplantılarında ortaklık esas sermayesinin en az yarısına sahip olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunmaları gerekir. İlk toplantıda bu yetersayı gerçekleşmediği takdirde, 368 inci maddeye uyulmak suretiyle en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantıda müzakere yapabilmek için, ortaklık esas sermayesinin en az üçte birine sahip olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması yeterlidir.

TTK 388'in dördüncü fıkrasında ise; ikinci ve üçüncü fıkralara göre toplanan genel kurulun kararlarının mevcut oyların çoğunluğuyla verileceği hükme bağlanmıştır.

TTK 391'de ise, TTK 389'un ikinci ve üçüncü cümlelerinin uygulanacağına ilişkin olarak atıf yapılmakla yetinilmiştir.

TTK 389'daki düzenleme gereğince, imtiyazlı pay sahiplerinin ana sözleşme değişikliğinin onaylanması için yapacakları toplantıda, imtiyazlı payların toplam sermaye tutarının en az yarısının bulunması gerekir. İlk toplantıda bu yetersayı sağlanamamışsa, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılacak ve bu toplantıda, imtiyazlı payların toplam sermaye tutarının en az üçte birinin toplantıya katılması gerekecektir. Kararlar ise mevcut oyların çoğunluğuyla alınacaktır¹⁵.

47, dn. 83; Eriş, Ayrıcalıklı Pay Senetleri II, s. 208; Türk, Hikmet Sami: "Türk Ticaret Kanununun 388. maddesi", IV. THYKS, Ank. 1987, s. 144-145. Son yazara göre, TTK 388. maddenin eski hali aslında beş fıkralı bir düzenleme idi. 389. maddedeki atıfta 6. fıkranın belirtilmemesi de bunun bir kanıtıdır. Nitekim Yargıtay kararlarında da (11. HD, 19.04.1979, E. 974, K. 2134), TTK 388' deki karar nisabının TTK 389'a da uygulanacağı belirtilmiştir (Karar için bk. Eriş, Gönen: Türk Ticaret Kanunu, C. II, Ticari İşletme ve Şirketler, 3. Baskı, Ank. 2004, s. 2312). 1989'da yapılan değişiklik ile konuya açıklık getirecek şekilde, karar yetersayısına ilişkin olan dördüncü fıkraya da (yeni metinde) atıf yapılmıştır.

¹⁵ Buna karşılık, Domaniç'e göre, ortakların şirket borçlarından sorumluluğunu sınırsız hale getiren tür değişikliklerinin onaylanması konusunun görüşüldüğü imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında da oybirliği aranır (Bk. Domaniç, Hayri: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İst. 1988, s. 949). Aynı yönde bk. Arslanlı, s.35.

Ancak bize göre, bu görüşe katılmak güçtür. Kanunda TTK 388/III-IV'e atıf yapılırken ana sözleşme değişikliklerinin içeriğine ilişkin herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Bu nedenle atıf yapılmamış olan birinci ve ikinci fıkranın, ana sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça, uygulanamayacağı görüşündeyiz.

2. TTK 389 ve TTK 391'in Uygulanacağı İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulları

TTK 389 ve TTK 391 düzenlemeleri, imtiyazlı pay sahiplerinin yapacakları her toplantıda uygulanacak nitelikte genel hükümler değildir. Tam tersine, özel hüküm niteliğini taşırlar. Zira, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulları TTK 389 gereğince ana sözleşme değişikliklerinde, TTK 391 gereğince de esas sermaye artırımlarında toplanacaktır. Yani, kurulun gündemi kanunen belirlenmiştir. İmtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını kullanmalarına ilişkin olarak yaptıkları toplantılar ise, TTK'da düzenlenmemiş ve atıf dahi yapılmamıştır. Bu toplantıları TTK 389 ve TTK 391 anlamında imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu saymaya imkan yoktur. Ancak, doktrinde bu toplantıları da imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu ile bir tutarak aynı toplantı ve karar nisaplarının kıyasen uygulanması gerektiği savunulmuştur¹⁶. Bu görüşe katılmak mümkün değildir. İmtiyazların kullanımının belirlenmesine ilişkin toplantılar, imtiyazlı pay sahiplerinin kendi iç sorunu niteliğindedir. Bu tür toplantılarda, örneğin imtiyazlı pay sahiplerinin yönetim kuruluna aday gösterme konusundaki imtiyazlarına ilişkin olarak toplanıp hangi adayı önereceklerini belirledikleri bir toplantıda, imtiyazların korunması amacı yoktur. Dolayısıyla, kanun koyucunun amacı dışında kalmaktadır. Bu nedenle, bu toplantılara hangi oranda imtiyazlı pay sahibi katılırsa katılsın, mevcut pay sahipleriyle toplantı yapılabilecek ve oy çokluğuyla karar alınabilecektir¹⁷.

3. Yetersayılara İlişkin Düzenlemelerden Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar

a. İkinci Toplantı Yetersayısının Sağlanamaması

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında ikinci toplantıda da gerekli olan toplantı yetersayısının sağlanamaması durumunda ne olacağı düzenlenmemiştir. Bu konuda doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür.

Doktrinde bir görüşe göre, tekrar birinci toplantı için aranan yetersayıya yani, 1/2'ye dönülmelidir¹⁸.

¹⁶ Eriş, C. II, 3. Baskı, s. 2432.

¹⁷ Pulaşlı, s. 324; Teoman, Ömer: "Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı Özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar", Prof. Dr. Halid Kemal Elbir'e Armağan, İst. 1996, s. 499.

¹⁸ Arslanlı, s. 37; Domaniç, s. 948; Arslan, İbrahim: Şirketler Hukuku Bilgisi, Konya 1996, s. 209.

Diğer bir görüşe göre, böyle bir durumda genel kurul kararının reddedilmiş olduğu varsayılmalıdır. Bu görüşe göre, kanunla gerekli düzenleme yapıncaya kadar bu şekilde bir varsayımla, kasıtlı olarak toplantıya gelmeyen imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kötüye kullanmalarına bir ölçüde engel olunabilecektir. Şöyle ki, toplantı yetersayısının sağlanamamış olması ret kararı olarak kabul edildiği için, şartları varsa iptal davası yoluna gidilebilecektir¹⁹.

Doktrindeki diğer bir görüşe göre ise, her iki çözüm yolundan birisi seçilebilecektir²⁰.

Bize göre, ikinci toplantı yetersayısının sağlanamaması halinde, imtiyazlı pay sahiplerince ret kararı alındığı varsayılmalıdır. Bu şekilde bir çözümle süregelen toplantılar engellenmiş olacağı gibi, ret kararına karşı iptal davası açmak da mümkün olabilecektir.

b. TTK 391'deki Atfın Ortaya Çıkardığı Sorunlar

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantı ve karar yetersayılarına ilişkin bir diğer sorun da, TTK 391'deki atıftan kaynaklanmaktadır. TTK 391'e göre; TTK 389'un iki ve üçüncü cümlesi hükümleri bu toplantılar hakkında da uygulanacaktır.

Söz konusu maddedeki atf TTK 389'da düzenlenmiş bulunan "toplantıya çağrı yapmaya yetkili kişiler" e ilişkindir. Zira TTK 389'un iki ve üçüncü cümlesinde bu husus belirtilmiştir. Toplantı ve karar yetersayısına ilişkin TTK 389'un son cümlesine ise atf yapılmamıştır. Bu durum, TTK 391'de düzenlenmiş bulunan esas sermaye artırımı kararının imtiyazlı pay sahiplerince onaylanmasına ilişkin toplantıda uygulanacak olan toplantı ve karar yetersayılarıyla ilgili olarak bir boşluk yaratmaktadır.

Doktrindeki bir görüşe göre, TTK 391'de TTK 389'un toplantı ve karar yetersayılarına ilişkin fıkrasına atf yapılmadığı için, TTK 388/III-IV burada uygulanamayacaktır. Dolayısıyla, sermaye artırılmasına ilişkin kararın onaylanması için toplanacak imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda, adi toplantı yetersayısını düzenleyen TTK 372 uygulanacak ve imtiyazlı payların

¹⁹ **Karahan**, s.145. Aynı yönde, **İmregün**, AO, s. 346. Ancak yazar başka bir eserinde, ikinci toplantıda da toplantı nisabına ulaşılamaması halinde, bu nisaba ulaşıncaya kadar imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantıları yapılmasına devam edileceğini belirterek bir çelişki yaratmıştır. Bu görüş için bk. **İmregün**, Kara Ticaret Hukuku Dersleri, s. 455.

²⁰ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 400, No: 688.

oluşturduğu sermayenin en az 1/4'ünü temsil eden pay sahiplerinin katılımıyla toplantı yapılacak, TTK 378 gereğince de mevcut oyların çoğunluğu ile karar alınacaktır. İlk toplantıda yetersayı gerçekleşmemişse, ikinci toplantıdaki nisap ne olursa olsun toplantı yapılarak karar alınabilecektir²¹.

Doktrinde bu konuya ilişkin olarak bir diğer görüşe göre ise, TTK 391'in TTK 389'a atıf yapan son cümlesinde kanun koyucunun dikkatsizliğinin sonucu olarak bu durum meydana gelmiştir ve burada da TTK 388'in üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki hükümleri uygulanacaktır. Bu görüşe göre, TTK 389'a göre yapılacak toplantı ile TTK 391'e göre yapılacak toplantı arasında bir nitelik farkı bulunmamaktadır²².

Biz de doktrinde çoğunluğun ve Yargıtay'ın görüşü doğrultusunda, TTK 391'deki sermaye artırımının onaylanmasına ilişkin toplantı ve karar nisabının TTK 389'daki gibi TTK 388/III-IV hükümlerine tabi olduğu kanaatindeyiz. Zira, esas sermaye artırımına ilişkin kararın da nitelik olarak bir sözleşme değişikliği kararı olması sebebiyle, iki hüküm arasında fark yaratılmasını gerektiren bir durum söz konusu değildir.

B. SPK'DAKİ DÜZENLEME

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulundaki nisaplara ilişkin önemli sorunlardan birisi de, halka açık anonim ortaklıklar bakımındandır. 4487 sayılı Kanun²³ ile SPK 11/VII'de yapılan değişiklik, TTK 388/II-III'deki nisapların halka açık anonim ortaklıklar bakımından uygulanmayacağı belirtilmiştir. SPK 11/VII'ye göre :

"...Halka açık anonim ortaklıkların, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı hususlar için yapılacak genel kurul toplantılarında, ana sözleşmelerinde aksine bir hüküm yoksa, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesindeki toplantı nisapları uygulanır..."

Bilindiği gibi, TTK 372'de anonim ortaklık genel kurul toplantılarında uygulanan adi nisaplar düzenlenmişken, TTK 388'de ağırlaştırılmış nisaplar

²¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 737, No: 1388a.

²² Moroğlu, Esas Sermaye Artırımı, s. 54; İmregün, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, s. 457; Türk, IV. THYKS, Ank. 1987, s. 145-146, dn. 68; Şener, s. 195; Çeker, s. 89. Yargıtay da bu görüştedir. Yargıtay'ın bu yöndeki bir kararı için bk. 11. HD, 16.01.2001, E. 8488, K. 149 (Eriş, C.II, 3. Baskı, s. 2340).

²³ Bu konuda bk. RG 18.12.1999, S. 23910.

düzenlenmiştir. SPK'ya getirilen bu yeni hükümle, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında, aksine bir düzenleme olmadıkça, adi toplantı nisabı uygulanacaktır.

Burada ortaya çıkan sorun; halka açık anonim ortaklıklar genel kurullarına ilişkin olarak bu düzenleme yapılırken, TTK 389 ve TTK 391'de herhangi bir değişiklik yapılmamış olmasıdır. Başka bir deyişle, halka açık anonim ortaklıklarda imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında uygulanacak toplantı nisabının TTK 388'e mi, yoksa TTK 372'ye mi tabi olacağı sorunudur.

Bu konuya ilişkin olarak iki farklı görüş söz konusudur. Bu husustaki bir görüşe göre, TTK 388 sadece normal genel kurula özgü bir kural değildir. TTK 389 ve TTK 391'in atıfları nedeniyle imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında da uygulanmaktadır. Ayrıca, TTK 372'nin uygulanması için açık bir atfa gerek yoktur. TTK 389 ve TTK 391 zaten TTK 388'e atıf yapmaktadır. Bu durumda halka açık anonim ortaklıklarda imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında, TTK 388'in yerini alan TTK 372 uygulanacaktır. Son olarak, SPK 11/VII'nin getiriliş amacı olan, genel kurul toplantılarındaki zorlukların giderilmesi amacı, halka açık anonim ortaklıklardaki imtiyazlı pay sahipleri genel kurulları için de geçerlidir. Bu nedenlerle, halka açık anonim ortaklıklardaki imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında da TTK 372'deki toplantı nisabının uygulanması gerekir²⁴.

Diğer görüşe göre, yani Sermaye Piyasası Kurulu'nun görüşüne göre ise, SPK'nın 11. maddesindeki düzenleme halka açık anonim ortaklıkların sadece genel kurul toplantılarına ilişkindir, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantılarında uygulanamaz. Bu konuda kanunda hiçbir açık düzenleme söz konusu değildir. Ayrıca, SPK 11 ile bir istisna getirilmiştir. İstisnalar dar yorumlanmalıdır. Aksi halde, daha az bir toplantı nisabı aranarak imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının zedelenmesi söz konusu olacaktır. Getirilen istisnai hükmün amacı, ortak sayısı nedeniyle genel kurul toplantılarında zorluklarla karşılaşan halka açık anonim ortaklıklara bir kolaylık sağlanmasıdır. İmtiyazlı pay sahipleri toplantısında ise öncelikli amaç, imtiyazların korunması olduğundan kanun koyucu özellikle ağırlaştırılmış nisaplar öngörmüştür²⁵.

²⁴ Cerrahoğlu, Fadlullah: "Halka Açık Anonim Ortaklıkların İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurullarında Nisaplar", Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan, C.1, İst. 2001, s. 708 vd.

²⁵ Bu konudaki açıklamalar için bk. Cerrahoğlu, s. 707-708.

Bize göre, her ne kadar ilk görüş uygulama açısından daha pratik de olsa, mevcut düzenlemeler karşısında uygulanması mümkün değildir. SPK 11/VII'de, halka açık anonim ortaklıkların TTK 388/II-III'deki hususlar için yapılacak "genel kurul toplantılarında" uygulanacağı belirtilmekle yetinilmiş, genel kurul dışında imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarına da uygulanabileceğine ilişkin bir atıf yapılmamıştır. SPK 2/II'ye göre, SPK'da hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır. Bu nedenle, imtiyazlı pay sahipleri genel kuruluna ilişkin düzenleme olmayan konularda da TTK'nın ilgili maddeleri uygulama alanı bulacaktır. TTK 389 ve TTK 391'de de sadece TTK 388'e yapılan bir atıf söz konusu olduğundan, TTK 372 uygulanamayacaktır.

Ayrıca, SPK 11/VII ile getirilen düzenlemenin temelinde "güç boşluğu sorunu" yatmaktadır. Halka açık anonim ortaklıklarda ortak sayısının çok olması ve bu kişileri genel kurul için bir araya getirmedeki güçlükler sebebiyle, güç boşluğu sorunu gündeme gelebilmektedir. Bu tür ortaklıklarda pay sahipleri, ortaklığın yönetimine katılmaktan ziyade, kâr sağlamayı hedefleyen yatırımcılar olarak hareket etmektedirler. Bu kişilerin genel kurul toplantılarına katılmalarındaki ilgisizlikleri nedeniyle, ana sözleşme değişiklikleri, esas sermaye artırımları gibi büyük önem taşıyan konularda, gerekli yetersayıların sağlanamaması sonucunda karar alınamaması tehlikesi doğmaktadır²⁶. SPK 11/VII'deki halka açık anonim ortaklıkların genel kurul toplantılarında adi toplantı yetersayısının kabul edilmesindeki temel neden de, önem taşıyan kararlarda güç boşluğu sorunuyla karşılaşılmasına engel olmaktır. Bu tür anonim ortaklıklarda, toplantıya ilginin az olması sebebiyle, ağırlaştırılmış toplantı yetersayılarından vazgeçilmiştir. Ancak, bu özel düzenleme, sadece ortaklık genel kurulu açısından getirilmiştir.

Kanımızca, burada kanun koyucunun SPK 11/VII'deki düzenlemeyi sadece genel kurula münhasır kılmasının sebebi, imtiyazlara ilişkin korumanın azaltılmaması amacıdır. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri, ortak sayısının çok fazla olduğu bir anonim ortaklık söz konusu olsa dahi, öncelikli olarak imtiyazlarını korumak isteyeceklerdir. TTK 389 ve TTK 391'in getiriliş amacı imtiyazların ihlal edilmesini önlemek olduğuna göre, burada ağırlaştırılmış toplantı yetersayılarından ayrılmayı gerektiren bir durum söz konusu değildir. Tüm bu nedenlerle, halka açık anonim ortaklıklardaki imtiyazlı pay sahipleri

²⁶ Bu konuda bk. **Tekinalp**, Ünal: Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Sorunları, İst. 1979, s. 7 vd.; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s.402, No: 692.

genel kuruluna özgü bir düzenleme ya da atıf yapılmadığı takdirde, TTK 388'deki ağırlaştırılmış nisapların uygulanacağı kabul edilmelidir²⁷.

C. ANA SÖZLEŞME İLE YETERSAYILARIN DÜZENLENMESİ

İmtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında uygulanacak toplantı ve karar yetersayıları yukarıda da belirttiğimiz gibi esas itibarıyla kanunda düzenlenmekle birlikte, ortaklık ana sözleşmesinde bu konuda ayrı bir hüküm getirilmiş de olabilir. Burada üzerinde durulması gereken sorun, ana sözleşme hükmüyle söz konusu yetersayıların ne şekilde değiştirilebileceğidir.

Doktrinde benimsenen görüşe göre, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunda TTK 389'daki atıf dolayısıyla uygulanacak olan TTK 388/III-IV'deki yetersayılar ağırlaştırılabilir²⁸. Buna göre, ana sözleşme ile yetersayılar artırılarak imtiyazlı pay sahiplerine daha güçlü bir koruma sağlanmış olacaktır²⁹. Hatta, yetersayı ağırlaştırılarak, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca oybirliği ile karar alınabileceği şeklinde bir hüküm getirilebilir³⁰.

Buna karşılık, toplantı ve karar yetersayılarının ana sözleşme değişikliği ile hafifletilmesi mümkün değildir. Toplantı yetersayı açısından düşünüldüğünde, ikinci toplantıda da gerekli yetersayı sağlanamazsa öneri reddedilmiş sayılacaktır. TTK'da üçüncü, dördüncü ve bunu takip eden diğer toplantılar kabul edilmemiştir ve dolayısıyla daha fazla toplantı yapıp yetersayının hafifletilmesi yolu kapatılmıştır. Karar yetersayı açısından da ana sözleşmedeki bir düzenleme ile TTK'daki çoğunluk sistemi bertaraf edilerek nisap hafifletilemez³¹.

Bize göre de, toplantı ve karar yetersayıları ağırlaştırılabilmekle birlikte hafifletilmesi mümkün olmamalıdır. İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun amacı, imtiyazların korunmasını sağlamak olduğuna göre, yetersayıların

²⁷ TTK 391'deki atıf eksikliğine rağmen TTK 372'nin değil, TTK 388'in uygulanacağını kabul etmemizdeki imtiyazların daha etkin korunması ve kanun koyucunun bu yöndeki iradesi sebepleri, burada da geçerlilik kazanacaktır (Bu konudaki açıklamalarımız için bk. III.A.3.b).

²⁸ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 470, No: 807i; **Bostancıoğlu**, V. THYKS, Ank. 1988, s.24; **İmregün**, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ank. 2003, s. 188; **Çeker**, s. 90; **Eriş**, C.II, 3. Baskı, s. 2309, dn. 4.

²⁹ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 470, No: 807i.

³⁰ **Çeker**, s. 90.

³¹ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 470, No: 807i.

ağırlaştırılması bu korumayı güçlendirecektir. Nitekim, kanun koyucunun TTK 389'da toplantı ve karar yetersayılarına ilişkin olarak TTK 372 ve TTK 378'e değil, ağırlaştırılmış nisapları öngören TTK 388'e atıf yapmış olması bunun kanıtıdır³².

SONUÇ

TTK 389 ve 391'de, imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarınca onaylanması gereken ortaklık genel kurul kararları düzenlenmiş, ancak sözkonusu onaylama kararının alınacağı toplantılara ilişkin ayrıntılı düzenlemelere yer verilmemiştir. Bu boşluğun doldurulması bakımından, ortaklık genel kurul kararlarına ilişkin kurulların kıyasen uygulanması yolu benimsenmiş olmakla birlikte, en uygun çözüm yapılacak bir kanun değişikliğiyle imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantılarının da özel bir düzenlemeye kavuşturulmasıdır. Özellikle, toplantıda Bakanlık komiserinin bulunması hususunun kanunda açıkça düzenlenmesi yerinde olacaktır. Bunun dışında, toplantıda karar yetersayılarına ilişkin düzenleme eksikliğinden kaynaklanan sorunların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. TTK 391'deki atıf eksikliği giderilmelidir. Burada, özellikle belirtmemiz gereken bir diğer husus ise, 4487 sayılı Kanun ile SPK II/VII'de yapılan değişiklikle, TTK 388/II-III'deki nisapların halka açık anonim ortaklıklar bakımından uygulanmayacağını belirtilmesi sonucunda, halka açık anonim ortaklıklarda imtiyazlı pay sahipleri genel

³² İmtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantı ve karar nisabında TTK 388'deki nisaplara atıf yapılmıştır. Söz konusu hüküm genel kurul toplantılarında da uygulanmaktadır. Nisapların ana sözleşme ile değiştirilmesi sorunu özellikle anonim ortaklık genel kurulu açısından doktrinde çok tartışılmış bir konudur. İmtiyazlı pay sahipleri genel kuruluna da kıyasen genel kurula ilişkin hükümlerin uygulanması ve TTK 389'un atıf yaptığı TTK 388. maddenin genel kurul ve imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu açısından ortak bir hüküm olması dolayısıyla bu konuda genel kurula ilişkin tartışmalar imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu açısından da geçerlidir. Genel kurula ilişkin kanundaki ağırlaştırılmış nisapların ana sözleşme ile değiştirilmesine ilişkin farklı görüşler için bk. **Arslanlı**, s. 37; **Domaniç**, s. 949; **Başbuğoğlu**, Tarık: Uygulamalı Türk Ticaret Kanunu, Açıklamalar-İçtihatlar, C. I, Ticari İşletme-Ticaret Şirketleri-Kıymetli Evrak Hukuku, Ank. 1988, s. 583-584; **İmregün**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, s. 301. Ancak yazar, yakın tarihli bir makalesinde kanuni ağırlaştırılmış nisapların ana sözleşme ile hafifletilemeyeceği gibi ağırlaştırılmayacağı da şeklindeki görüşünü terk ettiğini ve uygulama ile doktrindeki baskın görüşe katıldığını ifade etmiştir. Bu konuda bk. **İmregün**, Oğuz: "Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Ana Sözleşme İle Düzenlenmesi", Ünal Tekinalp'e Armağan, C.I, İst. 2003, s. 441-454.

kurullarında uygulanacak yetersayının ne olacağının belirli olmamasıdır. Bize göre, uygulamada da benimsendiği gibi, halka açık anonim ortaklıklardaki imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında da, TTK 388'in uygulanması yerinde olacaktır. Ancak kanunun daha açık bir biçimde düzenlenmesi, özellikle doktrindeki tereddütlerin önlenmesi bakımından gereklidir.

B i b l i y o g r a f y a

- Ansay**, Tuğrul: Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku (Yargıtay'ın 1975-1980 Yılları Arasında Verdiği Kararlar), Ank. 1981 (Anılış: Ansay, Yargıtay Uygulaması)
- Arslan**, İbrahim: Şirketler Hukuku Bilgisi, Konya 1996.
- Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C.II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İst.1960 (Anılış: Arslanlı, AŞ II-III).
- Başbuğoğlu**, Tarık: Uygulamalı Türk Ticaret Kanunu, Açıklamalar-İçtihatlar, C.I, Ticari İşletme-Ticaret Şirketleri-Kıymetli Evrak Hukuku, Ank. 1988.
- Bostancıoğlu**, Metin: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri ve İmtiyazların Korunması”, V.THYKS, Ank. 1988, s. 5-44.
- Cerrahoğlu**, Fadlullah: “Halka Açık Anonim Ortaklıkların İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurullarında Nisaplar”, Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan, C.I, İst. 2001, s.705-709.
- Çeker**, Mustafa: Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ank. 2000.
- Doğrusöz**, A.Bumin/Somer, Mehmet: Ticaret Şirketleri Uygulama Rehberi, C.I, İst. 1992.
- Domaniç**, Hayri: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İst. 1988.
- Eriş**, Gönen: Türk Ticaret Kanunu, C.I, Ticarî İşletme ve Ticaret Şirketleri, 1. Baskı, Ank. 1987 (Anılış: Eriş, C.I, 1. Baskı)
- Eriş**, Gönen: Türk Ticaret Kanunu, C.II, Ticari İşletme ve Şirketler, 3. Baskı, Ank. 2004 (Anılış: Eriş, C.II, 3. Baskı).
- Eriş**, Gönen: “Ayrıcalıklı Pay Senetleri (II)”, YD 1980, C. V, S. 1-2, s.195-217 (Anılış: Eriş, Ayrıcalıklı Pay Senetleri).
- İmregün**, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, 4. Baskı, İst. 1989 (Anılış: İmregün, AO).
- İmregün**, Oğuz: Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler-Ortaklıklar-Kıymetli Evrak), 12. Bası, İst. 2001 (Anılış: İmregün, Kara Ticareti Hukuku Dersleri)
- İmregün**, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Ana Sözleşme İle Düzenlenmesi”, Ünal Tekinalp'e Armağan, C.I, İst. 2003, s. 441-454.

- İmregün**, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori Paylar”, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ank. 2003, s.181-200.
- İpekçi**, Nizam: Ticaret Şirketleri Tatbikatı, İst. 1998.
- Karahan**, Sami: Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul 1991.
- Moroğlu**, Erdoğan: Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, 2. Baskı, İst. 2003 (Anılış: Moroğlu, Esas Sermaye Artırımı).
- Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 9. Baskı, İst. 2003.
- Pulaşlı**, Hasan: Şirketler Hukuku, Güncelleştirilmiş 4. Baskı, Adana 2003.
- Saka**, Zafer: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, İst. 2004.
- Şener**, Oruç Hami: Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ank. 2002.
- Tekinalp**, Ünal: Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Sorunları, İst. 1979.
- Teoman**, Ömer: “Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Birden Fazla Paya Sahip Olan Ortaklar Bir Öneri Konusunda Aynı Zamanda Olumlu ve Olumsuz Oy Kullanabilirler”, İkt. ve Mal. 1971, C. XVIII, S. 4’den ayrı bası, s.149-161.
- Teoman**, Ömer: “Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı Özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar”, Prof. Dr. Halid Kemal Elbir’e Armağan, İst. 1996, s.499-504.
- Türk**, Hikmet Sami: “Türk Ticaret Kanunu’nun 388.Maddesi”, IV. THYKS, Ank. 1987, s.93 vd.
- Yasaman**, Hamdi: Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ank. 1987.
- Yetkin**, Mustafa: Şerhli Türk Ticaret Kanunu, İst. 1978.

Kısaltmalar

<i>bk.</i>	<i>Bakınız</i>
<i>C</i>	<i>Cilt</i>
<i>dn</i>	<i>dipnot</i>
<i>E.</i>	<i>Esas</i>
<i>HD</i>	<i>Yargıtay Hukuk Dairesi</i>
<i>İkt. Mal.</i>	<i>İktisat Maliye</i>
<i>K.</i>	<i>Karar</i>
<i>RG</i>	<i>Resmi Gazete</i>
<i>s.</i>	<i>sayfa</i>
<i>S.</i>	<i>Sayı</i>
<i>SPK</i>	<i>Sermaye Piyasası Kanunu</i>
<i>TTK</i>	<i>Türk Ticaret Kanunu</i>
<i>THYKS</i>	<i>Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu</i>
<i>vd.</i>	<i>ve devamı</i>

